

משנה - נדה - עיקר תוי"ט

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק י](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#) [משנה יג](#)
[משנה יד](#)

פרק ז

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ח

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט משנה י משנה יא

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח

א

פרק

פרק א - משנה א

א ודין תורה כן הוא דליכא למיחש להכי, אלא דהליל עושה סיג לדבריו, ושמימי משום בטול פריה ורביה אינו עושה סיג. גמרא: **ב** דהווי להו שלש עונות, היום, אמש, ואתמול למפרע עד צהרים. ומיהו אפתי לא שמענו אלא דאיכא למעוטי ולא ליטמו למפרע רק עונה אחת יותר, מצהרים עד שחרית. אבל מה שכתב הר"ב להוסיף, לא ידענא מהיכא תיתי להוסיף. ורש"י לא כתב להוסיף: **ג** וסת. תימה, למה הפסיק ושנה המשמשת בעדים, הנה ליה למתני מיד כיצד דיה שעתה. ויש לומר, דקמשמע לו אף על גב שיש לה וסת צריכה לשמש בעדים. ואף על גב דתני ליה במשנה זו, הכא אשמעינן דאותה בדיקה חשיבה למעט מעת לעת, דהוי חדוש. ולקמן בארבע נשים דין שעתן. תוספות: **ד** דאי לאו הכי, לא: **ה** ולא יעמוד מלצאת חוצה. ולהכי אפלו רבנן לא חשו: **ו** לפקידה. ואצטריך, דמהו דתימא כיון דזמן מעט הוא לא חשו רבנן לפסידא דטהרות, קא משמע לו:

פרק א - משנה ב

{ז} דְּסִפֵּק טַמְאָה הַבְּאֵה בְּיַד אָדָם, נִשְׁאַלִין עָלֶיהָ אִפְלוּ בְּכָלִי מִנַּח עַל גְּבִי קָרְקַע.
גְּמָרָא:

פרק א - משנה ג

{ח} דָּאִי לָאוּ הָכִי, אִין לְמַדִּין מִמָּה שְׁנֵאָמַר הִלְכָה בְּמִשְׁנָה. גְּמָרָא.
שְׁהִתְנַאִים לֹא דְקָדְקוּ אִישׁ בְּדַבְרֵי חֲבֵרוֹ כּוּי. רִשְׁיִי:

פרק א - משנה ד

{ט} לְרַבֵּנּוּ הוּא דְמִפְרֵשׁ הָכִי: {י} כְּדַכְתִּיב מִי יִתֵּן טְהוֹר מִטְמֵא (חֲלָב מִדָּם) לֹא אֶחָד [אִיב יד], בְּתַמְיָה, כְּלוּמַר יַחֲידוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְרַבֵּנּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן זו שְׁכַבְתָּ זָרַע. וְרַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר אֵלּוּ מִי הַנֶּדֶה, שְׁהַמְזָה וּמִזִּין עָלָיו טְהוֹר, וְנוֹגַע טַמֵּא.
גְּמָרָא:

פרק א - משנה ה

{יא} בְּירוּשְׁלַמֵי פְּרִיז, וְכִי בְּדַעְתָּה תְּלוּי הַדְּבָר. וּמִשְׁנֵי, כָּל שְׂרָאוּיָה לְקָרוּתָה אִימָא. תּוֹסְפוֹת: {יב} אֵף עַל פִּי שְׁלֹא פְּסָקָה מְלָרְאוֹת בְּאֵלוּ שְׁלֵשָׁה חֲדָשִׁים:

פרק א - משנה ז

[יג] חוץ כו'. וקא משמע לן דאין אשה קובעת וסת בימי נדה וימי טהר. גמרא: **[יד]** ואפלו אין לה וסת, לפרוש רש"י: **[טו]** ולפני תשמיש לא בעינן בדיקה, כיון דלאחר תשמיש לא בעי בדיקה, לפני תשמיש נמי לא בעי, דלבעלה לא בעי בדיקה אלא מגו דלטהרות, והכא ליכא מגו. רש"י:

ב

פרק

פרק ב - משנה א

[א] כן פרש רש"י במשנה לפי הסלקא דעתך, כדרך תמיד. אבל הר"ב הוה ליה לפרש כמסקנת הגמרא, דמרבה, אנשים קאי. אבל אנשים אפלו חדא זמנא נמי לא, שמא יוציא שכבת זרע לבטלה. ועין תוספות יום טוב: **[ב]** לאפוקי לענין זוב, דאף הוא משבח פנשים. גמרא. כדי למנות ראיותיו שתים לטמאה, ושלש לקרבן. רש"י: **[ג]** וכאלו מביא מבול לעולם. ואיכא מאן דאמר דחייב מיתה בידי שמים. וכאלו שופך דמים, וכעובד עבודה זרה. כדאיתא בגמרא: **[ד]** וזהו דקא משמע לן הכא. וכן נמי הא דאף לו מתקנת עד. והך דהכא ודלעיל מירי לטהרות, אבל לבעלה אין צריך בדיקה ככל. ועין תוספות יום טוב:

פרק ב - משנה ב

ה קָרְבָּן. וְאִין לְחַשׁ לְדָם מֵאֲכֻלֶּת, דְּאוֹתוֹ מְקוּם בְּדוּק אִי נִמְי דְּחוּק אֲצֵל מֵאֲכֻלֶּת. גְּמָרָא:

פרק ב - משנה ג

ו שְׁתֵּרֵד כּוֹי וְתֵדִיחַ כּוֹי. בְּעַד שְׁבִינְדָה. וְאִי אִין עַד בְּיָדָה, כְּדִי שְׁתוּשִׁיט יָדָה לְתַחַת הַכֶּר אוֹ הַכֶּסֶת וְתִטַּל עַד וְתִבְדֹּק בּוֹ. גְּמָרָא: **ז** מְדַרְבְּנֵן. כְּדִין מַעַת לַעַת דְּמִטְמָאָה מִשְׁכָּב כּוֹי, כָּל שְׁכֹן הִיא עֲצָמָה. רִשְׁי: **ח** שְׁמִטְמָאָה כּוֹי. פְּרוּשׁ, מְכָאן וּלְהַבָּא. וְטַעֲמָא, הֵתֵם אִין שׁוּר שְׁחוּט לְפָנֶיךָ, הֵכָא שׁוּר שְׁחוּט כּוֹי [דְּאִין לָהּ בְּמָה לְתַלוּת וּמִיּוֹם שְׁלִבְשָׁתוּ הִיא בְּסַפֵּק זָה. רִשְׁי]. גְּמָרָא:

פרק ב - משנה ד

ט בְּחִזְקַת כּוֹי. כְּשֵׁלֵא הִגִּיעַ שְׁעַת וְסִתָּהּ. וְאִם אִין לָהּ וְסִתָּהּ, שְׁלֵא עֲבָרוּ שְׁלֵשִׁים יוֹם לְרֵאִיתָהּ. דְּוִסְתוֹת דְּאוֹרִיתָהּ. וּלְמָאן דְּאָמַר וְסִתוֹת דְּרַבְּנֵן, אֲפֵלוּ הִגִּיעַ אֶלֶּא שְׁשִׁהָתָה שְׁעוֹר שְׁתַּטְבֵּל נִמְי שְׁרִיא, דְּכִינֵן דְּוִסְתוֹת דְּרַבְּנֵן, סַפֵּק טְבִילָה מוֹצִיאָה מִיַּדִּי סַפֵּק רֵאִיָּה. וְכֵן הִיא מְסַקְנַת הַפּוֹסְקִים. אֶלֶּא דְּהַרְיִיב לֹא פִּרְשׁ כֵּן בְּסוּף פֶּרֶק ד': **י** עַל כָּל כּוֹי. טַעֲמָא מְפָרֵשׁ בְּגְמָרָא, דְּחִישִׁינֵן שְׁמָא תִּרְאָה טַפַּת דָּם וְיַעֲמִידוּהוּ כְּתִלֵּי בֵּית הַרְחִם [לְפִי שְׁעָה] וְתַחֲפִנּוּ שְׁכָבֶת זָרַע בְּבִיאָה [שְׁנֵיָה], וְכִי בְּדָקָה לְאַחַר תִּשְׁמִישׁ אַחֲרוֹן לֹא מְנַפֵּר. וְאִי עַל גַּב דְּהִשְׁתָּא נִמְי לֹא יִדְעִינֵן עַד לְמַחֵר, מִיְהוּ בְּעִינֵן מוֹכִיחָה קִיָּם, דְּאִי לָאוּ הִכִּי, מַה הוֹעִילוּ חֲכָמִים בְּתַקְנָתוֹ. רִשְׁי: **יא** וְקִשָּׁה, דְּכִי בְּדָקָה לְאוֹר הַנֵּר תִּסְגִּי. וּבְגְמָרָא מְסִיק, דְּהַמְשִׁמֵּשׁ לְאוֹר הַנֵּר הִרִי זָה מְגַנְהָ. אֶלֶּא אִימָא, אוֹ תִבְדֹּק: **יב** וְהַתּוֹסְפוֹת הַקְּשׁוּ עַל פְּרוּשׁ זָה. וּמְסַקִּי דְּלִבֵּית הַלֵּל נִמְי בְּדָקִי אַחַר כָּל תִּשְׁמִישׁ, אֶלֶּא דְּלֹא מְצָרְכִי חֲדָשׁ וְאֲפֵלוּ לְצְנוּעוֹת מְשׁוּם דְּאִזְ לֹא נִפְקָא מִנָּה בְּחֲדָשׁ, דְּאִיכָּא רַב לְכִלּוּף מְשִׁכְבֶת זָרַע. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ב - משנה ו

[יג] אף כו'. דהקא נמי מלקא הוא דלקי. גמרא: **[יד]** דדם נדות נפקא ליה מקרא בתוספתא דשבת. ורבי מאיר יליף נמי לדם טהור בגזרה שנה. ורבנן לית להו הך גזרה שנה. ועין תוספות יום טוב: **[טו]** לכאורה רוצה לומר תנא קמא, אבל מסקנת הפוסקים פתקמים והינו רבי יוסי. וקשה, דלעיל פסק פתנא קמא:

פרק ב - משנה ז

[טז] ונקט שחר, סלקא דעתך אמינא הואיל ואמרין שחר אדם הוא אלא שלקה, הלכך אפלו דהה מן נמי לטמא, קא משמע לן. גמרא: **[יז]** בין שימצא הדם מן הלול ולפנים, בין מן הלול ולחוץ. הרמב"ם: **[יח]** וכן מראה שענה וזהב, כל שאינו נוטה לאדמימות. בית יוסף:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

[א] עמה. עמה אין, בתוכה לא. לפי שהוא דם חתיכה, לא דם נדה. הרמב"ם: **[ב]** כלומר, פתיחת הקבר דלאו לידה היא. דאי לידה היא, בלא

פרק ג - משנה ב

ג ומירישא דכמין שערה כו' לא שמעינן ליה, דמעטין נינהו ולא שיך בהו פתיחת הקבר. תוספות. ועין תוספות יום טוב: **ד** כמין בהמה כו'. הואיל ושחר שבעין הוי עגל בבהמה כשל אדם. אבל דדגים לאו עגל הוא. והא דלא תני נחש דהוה אמינא בנחש הוא דפליגי רבנן עליה דרבי מאיר, דלא כתיב ביה יצירה, אבל בהמה וחיה לא פליגי, דכתיב בהו יצירה כאדם. גמרא:

פרק ג - משנה ג

ה ולקד לא חישינן דלמא ולד הוי ונמוח, דאם איתא דנמוח, כלה בחד גונא הוי קאי. גמרא: **ו** לשון רש"י במשנה דלעיל, וימי טהר כלים לסוף ארבעים:

פרק ג - משנה ד

ז כלומר, שרגילות הוא שעם ולד יבא סנדל, אבל אין סנדל שאין עמו ולד, ובשביל סנדל תשב לזכר ולנקבה, דספק זכר וספק נקבה הוא. ואם הולד אחר נקבה, הסנדל לא מעלה ולא מוריד אפלו לימי טהרה. וכי אצטריך תשב לזכר ולנקבה, כגון שהולד השני זכר, דיהבינן לה חמרת טמאה דנקבה בשביל הסנדל, וימי טהר לזכר לחמרא. גמרא: **ח** וכן פסק הרמב"ם. וקשה הלכתא אהלכתא דריש פרק ג' דבכורות. ומכל מקום הר"ב יש לומר דלא סבירא ליה שם כהרמב"ם דטעמא משום בטול ברב, אלא משום דולד היה אבל נפסד ומפני כן אינו נכר:

פרק ג - משנה ה

{ט} הינו אם לא יצא ממש מהפך וגם לא פדרכו: {י} לאו אמחתך דמתניתין קאי, אלא מחתך ויוצא פדרכו. ומתניתין הכי קאמר, יצא מחתך או שלם, וזה וזה מסרס, משפצא רבו הרי הוא פילוד. גמרא:

פרק ג - משנה ו

{יא} אם כו'. ובשלא החזקה עברה. דאי בהחזקה, הלך אחר רב נשים, ורב נשים ולד מעליא ילדו. גמרא: {יב} ומשום הכי הוא דתנן לזכר. ובכלהו בבי דלעיל נמי דתנינן לזכר ולנקבה, דינא הכי. אלא דכאן הכרח הר"ב לפרש בן, משום דאי לאו הכי, בחנם נקט לזכר. אבל בגמרא אמרינן, למה הזכר זכר, שאם תראה יום שלשים וארבעה ותחזר ותראה יום ארבעים ואחד תהא מקלקלת עד ארבעים ושמונה כו'. ועין תוספות יום טוב:

פרק ג - משנה ז

{יג} דקא מסיעי ליה קראי, כדאיתא בגמרא:

פרק ד - משנה א

[א] ורבי מאיר הוא דחיש למעוטה. גמרא. משמע דלרבנן טהורות. וקשה, דהא מני להו בשמנה עשר דבר. ויש לומר, דגזרו עליהם שלא יטמעו בהן. והא דלא מוקי מתניתין ככלי עלמא. יש לומר, דמתניתין על כרחיך לא סבירא לה טעמא דטמוע אלא משום חשש ראיה כדתני שיושבות על כל דם. ואם תאמר, לרבי מאיר דחיש למעוטה וסבירא ליה כותים גרי אמת הן אם כן הוו נדות מן התורה, ואמאי מני להו בשמנה עשר דבר. ויש לומר, דחזקה שלא ראיתה רגע אחד אחר ההולדה, וסמוך רבא לחזקה זו, והוה הנך דחזו מעוטה דמעוטה. תוספות: **[ב]** שהם כו'. אטו כלהו בוועלי נדות נינהו. בנשואים שנו. גמרא: **[ג]** ואם תאמר, ותפוק ליה שהן נדות מעריסתן. ויש לומר, דהינו דוקא בקטנות, דלא דרשי ואשה, אבל גדולות דמפרשי להו וטבלי לא מטמו, אלא משום דיושבות על כל דם ודם. תוספות: **[ד]** רש"י. וקשה, דהני בגדים כיון דאינם מטמאין לאדם, אם כן ליכא לחיוביה אלא משום מכניס בגדים טמאים למקדש ובהא לא שיד קרבן אלא מלקות לדעת הרמב"ד, ולהרמב"ם רק מכות מרדות וכן פרש רש"י בפרשת אחרי. ונראה לי, משום דבתורת כהנים איתא, אחרים אומרים בכרת, והינו רבי מאיר, ואשמעינן דהכא פטורים. ועין תוספות יום טוב: **[ה]** אבל כשלבש בגדיו שישבה עליהן אשתו נדה (אף על פי שדרס יח) נעשה אב הטמאה ממשא מדרס, לכך מוקי בערם, דכשפרש מן המדרס לא הוי אלא ראשון ואינו מטמא כלים. תוספות: **[ו]** והא דלא אוקי כגון שנגע הכותי בתרומה. דמתניתין לא אירי בהכי. תוספות. וכלומר, דאמשכב תחתון קאי. ועין תוספות יום טוב:

פרק ד - משנה ב

[ז] מדאמר רבי יוסי לעולם הם כישראל, מפלל דלתנא קמא סתמא הו כפותיות. גמרא:

פרק ד - משנה ג

[ח] דדבר תורה אין מטמאין, דכתיב בני ישראל. גמרא: **[ט]** שלא יהא תינוק ישראל רגיל אצלו במשכב זכור. רש"י: **[י]** ולא עבדו היכרא ברקה

ומימי רגליה, משום דהו שכיחין גזרו בהו טמאה, אבל דמה לא שכיח.
גמרא: {יא} לאפוקי דם, בין טמא בין טהור, נוטף ויוצא ראשון ראשון.
רש"י: {יב} ובדם נכרית מטהרי לגמרי, דלא ליתו לחלק נמי בשל תורה.
אבל בדם טהר, כיון דעברו ימי לידתה הכל יודעין דדם טהר הוא. גמרא
ורש"י: {יג} אבל ספירה ולא טבלה, בית שמאי לשיטתן ובית הלל לשיטתן.
גמרא:

פרק ד - משנה ד

{יד} לילה ויום. הכי קים ליה לרבי יהושע. תוספות:

פרק ד - משנה ה

{טו} וחמשים. השתא חמשים, ארבעים מבעיא. לא קשיא, כן לבריאה
(ארבעים), כן לחולה (חמשים): {טז} הינו כשילדתה היתה בימי זיבה. אבל כי
שלמו ימי זיבה ומטו ימי נדות וילדה, טמאה נדה. גמרא ורש"י: {יז}
משתי שבתות. בגמרא ילפינן מקרא. ומירי שהתחילה בימי זיבה. מגיד
משנה:

פרק ד - משנה ו

{יח} שיצא כו'. יצא, טמאה לידה. רש"י: {יט} ומה כו'. ואם תאמר, בלא
קל וחמר תפוק ליה, דקשי לא גרע משפי. ויש לומר דרבי אליעזר דריש
וטהרה ממקור דמיה, מחמת עצמה ולא מחמת ולד, כדאיתא בגמרא,
לכך צריך קל וחמר. תוספות. ועין תוספות יום טוב: {כ} דיו כו'. ורבנן
דרשי, תשב, ישיבה אחת לכלן. ועין תוספות יום טוב:

פרק ד - משנה ז

{כא} שחרית וערבית. רש"י: {כב} דוסתות דאורייתא. ומיהו להלכה פסקינן דוסתות דרבנן, וכשמצאה טהורה, טהורה. ועין תוספות יום טוב: {כג} לאו דוקא. דמשתנץ החמה טובלת. אלא ברגיל והוה קאמר:

ה

פרק

פרק ה - משנה א

{א} והוה ליה למכתב ואם נקבה היא: {ב} משמע אבל בזיבה לא. ובסיפא לא תנן אלא הזב. ובגמרא ילפינן נמי זבה, מדאפקיה בלשון זיבה. ופולטת שכבת זרע, מיהיה יתרה:

ב

משנה

-

ה

פרק

זו.

למשנה

פירוש

אין

פרק ה - משנה ג

{ג} דבנגעים ובטמאת מת פתיב איש, אצטריך קרא בהו לרבוניי. אבל לענין יבום ומאכיל בתרומה לא פתיב איש, ולא אצטריך קרא אלא

למעוטי עבר. תוספות: **[ד]** ומנה, דבישיבה כל דהו ואפלו יום אחד סגי:
[ה] ובו אין לו אמר רחמנא, והא אית ליה. גמרא: **[ו]** דאין לומר לענן
פסול דאמו כמו ומאכיל, דמאי אירא יום אחד, אפלו עבר פוסל. גמרא:
[ז] וקשה, לוקמי באשה אחת גרושה ויש לו בן אחד ממנה, וכשהוא בן
יום אחד פוסל, אבל עבר לית ליה זכיה, ויאכלו העבדים משום הראוי
לירשו. ויש לומר, דאתי למימרא דאפלו בת כהן לכהן מעברת אינו
מאכיל לעבדים בתרומה. וכדעת הרמב"ם. ועין תוספות יום טוב: **[ח]**
חיב. אבל עבר לא. ועין תוספות יום טוב: **[ט]** פחתן שלם. דלקטן הנמול
קרינו חתן. וקמשמע לן דאף על גב דעדן לא נכנס לברית, מתאבלין עליו.
ומשום דנהגין למול לקטן שמת ולא נמול, קרי לחי הנמול לשמנה חתן
שלם. נראה לי: **[י]** משמע דוקא דלענן אבלות, דהלך אחר המקל. אבל
לכל הנד דלעיל לא בעינן פלו לו חדשיו, דבסתמא אזלינן בהו בתר רבא.
ומיהו יש לומר דלאו דוקא, והוא הדין לאינך, וכמו שכתב המגיד משנה
לדעת הרמב"ם. וכן הוא דעת רש"י. ועין תוספות יום טוב:

פרק ה - משנה ד

[יא] ואף על גב דמערייות דסיפא שמעינן לה, אצטריך, דהוי מוקמינן
סיפא דוקא בערייות ולא בבהמה. אבל השתא דתני אשת איש והוא הדין
לכל העריות, על פרחך סיפא לבהמה אתנא. תוספות. והוא הדין דהנה
מצי לאסבורי בקדושי ביאה, אלא משום דקדושי כסף תני ליה בתחלה
ברישי קדושין. ועין תוספות יום טוב: **[יב]** ומן הכהנה. וכן ללויה
וישראלית. רש"י: **[יג]** נראה לי דנקט הני, משום דשכיחא להו ועיניהם
עליה: **[יד]** כלומר, בתוליה אזלי אלא שחוזרים. ונפקא מנה לדם שתראה
בביאה שבתוך שלש שנים, שהוא דם בתולים, לא דם נדה. מדלא תני
פחות מכן ולא כלום. גמרא:

פרק ה - משנה ה

[טו] שבא כו'. אבל נשואין לית ליה: **[טז]** ונראה לי, דלענן ירשתה וכל
שכן לטמא לה, לא קנאה, דאין ביאתו אלא כמאמר בגדול. ואין נראה כן
דעת הרמב"ם. ויש לפרש דהר"ב נמי סמך אדלעיל. ועין תוספות יום טוב:
[יז] אבל בבו תשע ישראל שבא על בת כהן ליכא למימר דפוסל מן
התרומה. דאי משום ביאת זנות, לא פסקה זנות דכשר מן התרומה. ואי

משום קדושתו, קטן שקדש אין קדושתו קדושתו. רש"י: [יח] או על פי
הבעלים. אבל סקילה לא, דמודה בקנס פטור. רש"י:

פרק ה - משנה ו

[יט] כל שתים עשרה. גמרא, בת אחת עשרה כו' נבדקים למה לי. סלקא
דעתך אמינא היכי דחריפא טובא מיבדקא באחת עשרה, קא משמע לן:
[כ] בן שתים עשרה וכו'. והא דנקבה קודמת, כתב הרמב"ם, להיות
חיהו קצרים מחיי האיש ברב, ובגמרא, ויבן את הצלע מלמד שנתן בינה
באשה יותר מבאיש: [כא] רוצה לומר ראש שנת שתים עשרה דידהו: [כב]
אין כו'. ולא מחזקינן להו בשוטה, דשוטה אינו אלא המקרע כסותו כו',
ואלו סופן לבא לכלל דעת. רש"י:

פרק ה - משנה ז

אין פירוש למשנה זו.

פרק ה - משנה ח

[כג] וכן אין אביה מפר נדריה, ולא תנשא לכהן גדול. הרמב"ם. ועין
תוספות יום טוב:

פרק ה - משנה ט

[כד] עֶשְׂרִים שָׁנָה. מִדְּלֹא תִּגִּי וַיּוֹם אֶחָד, דִּיקִינָן בְּגִמְרָא דְשְׁלֹשִׁים יוֹם
דְּשָׁנַת עֶשְׂרִים הָרִי הִיא כְּשָׁנַת עֶשְׂרִים לְכָל דְּבָרֵיהּ. וְעֵינָן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:
[כה] יָבִיא. הִכִּי גְרָסִינָן, יָבִיא כּוּי. וְרוּצָה לּוֹמַר קְרוּבֵי הָאִשָּׁה אִם רוּצִים
שְׁתַּצָּא לְשׁוּק בְּלֹא חֲלִיצָה. וְעֵינָן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[כו]** רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
כוּי. וּבְפֶרֶק ח' דִּיבְמוֹת תַּנּוּן, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר סָרִיס חֲמָה חוֹלֵץ. אִיכָּא
דְּאִמְרֵי חֲזַר בּוּ מֵהַד דְּנִדְהָ, וְאִיכָּא דְּאִמְרֵי כִי תַנּוּן הַד דְּנִדְהָ לְעֻנְשִׁים. גְּמָרָא:

ו

פרק

פרק ו - משנה א

[א] וְאִם תֵּאמַר לְרַבִּי מֵאִיר לְמָה הַזְכָּר הָעֲלִיּוֹן, כִּינּוּן דְּלֹא סְמִכִּינּוּ עָלֶיהָ.
וַיֵּשׁ לּוֹמַר, דְּאֶצְטְרִיד לְעֻנְיָן עֲנֻשִׁין וְקִדּוּשִׁין וּמְלֵי טוֹבָא, דְּרַב פְּעֻמִּים תַּחְתּוֹן
אֲתָא בְּרִישָׁא כְּדִאִמְרֵינָן בְּגִמְרָא. וְאִם כֵּן אִי חֲזִינָא עֲלִיּוֹן מִסְתַּמָּא כְּבָר בָּא
תַּחְתּוֹן וּגְדוּלָה הִיא וְצָרִיכָה גַט לְקִדּוּשִׁיהָ, וְגַם אָסוּר בְּאַחֻתָּהּ:

פרק ו - משנה ב

[ב] וְהוּהוּ מְצִי נְמִי לְאוּקְמָא לְעֻנְיָן טְהָרַת טְמֵאָה. דְּכָלִּי הָעֲשׂוּי לְמִשְׁקָה
שְׁעוּרוֹ בְּכוּנִס מִשְׁקָה. אֶלָּא דְּנִיחָא לִיהּ לְאוּקְמָא בְּעֲשׂוּי אַף לְאֶכְלִים, דְּהָא
כָּל כָּלִי חָרָס תַּנּוּן:

פרק ו - משנה ג

ג וְכֵן לְשׁוֹן רִשְׁיִי, שְׂאִין לָדָּ כְּלֵי הָרְאוּי לְמוֹשֵׁב הַזָּב שְׂאִין שֵׁם כְּלֵי עֲלִיו וְרְאוּי לְקַבֵּל כָּל טְמָאוֹת. וְהָאִי דְנִקְט טְמֵא מִתּ, מְשׁוּם דּוּמְיָא דְמִדְרַס הַזָּב דְּאֵב הַטְּמֵאָה הוּא. וְהִכִּי קֵאָמֵר, כָּל הָרְאוּי כּוּי. וְעֵינָן מַה שְׂפָתַב פֶּרֶק כ"ד דְּכֻלִּים מְשֻׁנָּה ד': **ד** מְשׁוּם דְּבִמַת עֲצָמוּ אִין שְׂיָדָ לּוּמֵר עֲמֹד, נִקְט טְמֵא מִת. וְיִטְמֵא מִת עוֹשָׂה לְכֻלֵּי אֵב הַטְּמֵאָה: **ה** דְּכִיּוֹן דְּעַל יְדֵי מִת מִתְטַמֵּא בְּנִגְיָעָה לְהִיּוֹת אֵב הַטְּמֵאָה, לֹא נִפְקָא מִנָּה בִּישִׁיבָה:

פרק ו - משנה ד

ו **כל כו'**. וְאִשָּׁה פְּסוּלָה לְהַעֲיִד, וְאִם כּוֹן פְּסוּלָה לְדוּן. וְקִשָּׁה מְדַבְּרָה שְׂשֻׁפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לּוּמֵר דְּהִכִּי קֵאָמֵר, כָּל אִישׁ הַכָּשֵׁר כּוּי. אִי נָמִי, עַל פִּי הַדְּבִיר הִיָּתָה דְנָה. אוֹ שְׁהִיָּתָה מְלַמְּדָת לְהַם הַדִּינִים. תּוֹסְפּוֹת. וְהַר"ן תַּרְץ, דְּקַבְּלוּהָ שְׂאִנִּי: **ז** אֲבָל בְּשִׁתֵּי עֵינָיו. אֲפֹלוּ לְעֵדוֹת פְּסוּל, דְּכִתִּיב אוֹ רָאָה. רִשְׁיִי. וְעֵינָן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ה

ח וְאִף דְּבַהֲמָה חָיִב בְּמַעֲשֵׂר, מִכָּל מְקוֹם מַעֲשָׂרוֹ אִינוּ טוֹבְלוּ. וְהִכָּא בְּמַעֲשֵׂר דְּטַבִּיל אֲיָרִי. וְעֵינָן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **ט** הַרְמַב"ס. וְקִשָּׁה, דְּבִרִישׁ מַעֲשָׂרוֹת אֲדַתְנָן וְגִדּוּלֵיו מִן הָאֶרֶץ, קֵאָמֵר, יֵצְאוּ כִּמְהִינּוּ וּפְטוּרִיּוֹת וְכֵן סְטִיס וְקוֹצָה. וְעוֹד קִשָּׁה, דְּבִפְרָק קָמָא דְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי פִּרְשׁ דְּבָקֵר וְצֹאן בְּכֻלָּל גִּדּוּלֵי קַרְקַע נִינְהוּ, וְכֵן הוּא בְּגִמְרָא. וְעוֹד, דְּמַצִּינוּ נָמִי פְּגִים וּבִסָּר וְכִפְנִיּוֹת דְּהוּוּ אֲכָלִים וּפְטוּרִים מִמַּעֲשֵׂר. לְכֵן נִרְאָה לִי, דְּהָא דְּנִקְטִינוּ בְּגִמְרָא בְּשֵׁר וְדָגִים וּבִיָּצִים, לְאֲשַׁמְעִינוּ דְּאִף עַל פִּי שְׁהֵם אֲכָלִים חֲשׁוּבִים, פְּטוּרִים מִמַּעֲשֵׂר. וְהַטְעַם, לְפִי שְׂאִינָן דּוּמִים כָּלֵל לְדַגָּן תִּירוּשׁ וְיִצְהָר. וְכֵן רִשְׁיִי לֹא פִּרְשׁ שׁוּם טַעַם:

פרק ו - משנה ז

אין פירוש למשנה זו.

פרק ו - משנה ח

[י] אָבֵל שְׁבִיעִית יֵשׁ לָהֶם, לְעֵנָן שְׁחָבַל לְהַפְקִיר, וְאָסוּר לַעֲשׂוֹתָן סְחוּרָה וּמְלוּגָמָא וְאַפְקָטוּיָזִין. רש"י:

פרק ו - משנה ט

[יא] פֶּל כּוֹי. וְהָא דְכָתַב רַחֲמָנָא סְנִפִּיר, מְשׁוּם יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיִאֲדִיר. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[יב]** וְאָף עַל גַּב דְּלֵא נִפְקָא מִנָּה, דְּבִלְאוּ הָכִי טִמְא לְפִי שְׂאִינוּ מַעְלָה גְרָה, יֵשׁ לוֹמַר דְּכִלִּי גּוֹנֵי נִקֵּט דִּישׁ לוֹ וְיֵשׁ לוֹ וְיֵשׁ לוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ כּוֹי:

פרק ו - משנה י

[יג] וְלָשׁוֹן הַרְמַבֵּי"ם, שְׁהַמְצוֹת כְּלָן כּוֹי כְּמוֹ הַצִּיצִית כּוֹי. וְנִטְיִלַת גְּדִים, לְפָנֵי הַנְּגוּב הוּא דְמַבְרָכִין, וְהוּי נְמִי לְפָנֵינוּ. וְטְבִילָה נְמִי דִינָה לְפָנֵיהָ, אֶלְא דְחִישִׁינָן דְלָמָא מְשׁוּם בִיעֵתוּתָא דְמִיָּא מְמַנַּע וְלֵא טְבִיל, וְאַחַר שְׁהוּא יוֹרֵד, אַז הוּא עָרִם וְאָסוּר לְבַרְדֵּי מְשׁוּם דְלָבוּ רֹאָה אֶת הָעֶרְוָה. תּוֹסְפּוֹת. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה יא

[יד] לא דק, דראוי להוליד הוא משביא שתי שערות. וגם מה שתלה דרשה דבן ולא אב בהקפת זקו, לא דק, דהד דרשה לאתויי אף קדם שהקיף מפי מלו שלשה חדשים משהביא שתי שערות, שאז נכר ההריון וראוי להקרא בשם אב. וכן נמי הקיף אף על גב דלא מלו שלשה חדשים. ועין תוספות יום טוב: **[טו]** רש"י. ובגמרא, לא שירבה ממש, אלא כדי שיהיו שתי שערות שוכבות, ונראות כמו שירבה כו'. ועין תוספות יום טוב: **[טז]** ואם לא נראו בה סימני אילונית, עד שתהא בת שלשים וחמש שנים ויום אחד. וכן פסק הרמב"ם בחבורו: **[יז]** קדם שבועל. דודאי בעל לשם קדושין. והוי ספקא דאורייתא. טור:

פרק ו - משנה יב

[יח] רוצה לומר גדול משיקרץ בצפרן. [ושעניא רבא] דכלהו הוא לכף ראשן לעקרן. אבל בפרק ד' דנגעים משנה ד' מוכח מלשון הר"ב כשינטל בזוג הוא שעור זוטא דכלהו. וכן כתב הרמב"ם. ועין תוספות יום טוב:

פרק ו - משנה יג

[יט] רוצה לומר בכל אחד פגריס ועוד, דהכי הוי שעור פתם:

פרק ו - משנה יד

כ ואגב ריהטא כתב כן. דהיאך יכולה להיות זבה בימי נדה. ולשון רש"י,
ואם תראה ליום שמיני, ספק נדה, ספק שומרת יום, וכן לעולם עד
שתפסק כדי שיעור המפוש לה:

ז

פרק

פרק ז - משנה א

א לא כמותה ממש. כמבאר פרק קמא דכלים משנה ג': **ב** והוא הדין
יבש מעקרא. כדמרבין ליה בגמרא מקרא:

פרק ז - משנה ב

ג אבל אין חזקתו מתכבד. ועין תוספות יום טוב: **ד** ואין חזקתו
מתכבס. ולאחר הכבוס בודקות, והינו כשהכתם בזוית. דהא חזינו דעל
ידי כבוס טוב הולך הכתם בלא סממנים. תוספות. ועין תוספות יום טוב:
ה פרש בערוך, ענין לחלוחית. ונראה לי, שענינו מרצף ומרסס. ונקרא
בלשון חכמים גם כן סמרטוט: **ו** לחזור. סירכא דלישנא דלעיל נקט.
אבל הכא לא שיד ענין חזרה, שהרי לא נתיבש. ועין תוספות יום טוב:

פרק ז - משנה ג

ז דהא דתנו מן הרקם בהמביא גט, טובא רקם הוה. ועוד, אף על גב
דברקם ישראל הוה, הא מצניעין כתמיהם, אלא של נכרים הו וטהורים.

ורבי יהודה מטמא משום שיש שם גרים כו'. תוספות: **ה** שלא כו'. ואף על גב דכתמים דרבנן, הך טמאה אית להו, דסברי דמגופה אתא. ועין תוספות יום טוב: **ט** אף על גב דגרי אמת הן ולחשבו ישראלים דאף על גב דחטא כו'. אלא הם אמרו דכתם טמא, והם אמרו דכתמיהן טהורין:

פרק ז - משנה ד

י דאי לאו הכי, היאך משתמשים שם בימי טמאתו, דהא נוהרים מטמאת מת ונפל, כדתנן לקמן נאמנים לומר לא קברנו שם הנפלים. ועין תוספות יום טוב:

פרק ז - משנה ה

יא מהו דתימא לא בקיאי ביצירה וסברי לאו בן ארבעים הוא ומיא בעלמא הוא, קא משמע לן. גמרא. ועין תוספות יום טוב: **יב** מהו דתימא לא בקיאי בטנוף וזמנין דלא טנוף וסברי דטנוף ופוטרת מבכורה, קא משמע לן. גמרא: **יג** ועבדין טהרות היכי דלא צינו. רש"י:

ח

פרק

פרק ח - משנה א

א טהורה. דכיון שאי אפשר שנטף שם מן התרפה, לשמא הביאתו שם בנדיה לא חישינו. וכדאיתא בגמרא דאין מחזיקין טמאה במקום

לְמָקוֹם. בֵּית יוֹסֵף: [ב] לְשׁוֹן הַרְמֵב"ם, בַּעַת יְשִׁיבָתָהּ: [ג] גּוֹדְלָהּ. לְרַבּוֹתָא
נָקֹט. וְכָל שְׁכָן לְשָׂאֵר הַרְגָּל. בֵּית יוֹסֵף: [ד] טְמֵאָה. וְאַפְלוּ מִן הַצְּדָדִים, לְפִי
שְׁעָשׂוּי לְהַתְּהַפֵּד, וְכָל שְׁלֵמָטָה מִן הַחֲגוֹר פְּעָמִים שֶׁהוּא מְכֻוֵן כְּנֶגֶד בֵּית
הַתְּרַפָּה. בֵּית יוֹסֵף. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ח - משנה ב

[ה] הַרְמֵב"ם. וּבַחֲבוּרוֹ חֲזַר בּוֹ וּפָסַק כְּנִתְיָהּ, דְּהָא תַנָּא קַמָּא הוֹדָה לוֹ.
כְּדֵאִיתָא בְּגַמְרָא דָּאִם כּוֹ אִין לְדָ אִשָּׁה טְהוֹרָה לְבַעֲלָהּ, שְׂבָכָל מָטָה יֵשׁ כְּמָה
טְפוֹת דָּם מְאָכְלָת:

פרק ח - משנה ג

[ו] וְלֹא כְתוּם. וְקָשָׁה, אֶפְתִּי לְהוּי סִפְקָא דְאֹרִיטָא לְחַמְרָא. וְאַפְשָׁר לוֹמַר
מִדְאֲמַרִּין בְּגַמְרָא בְּבִשְׂרָה עַד שְׁתַּרְגִּישׁ בְּבִשְׂרָה, וּמִדְלָא אֲרַגְשָׁה, אִף עַל גַּב
דְּאַפְשָׁר דְלָאו אֲדַעְתָּהּ, הַלְכָּד לֹא הוּי כְּשָׂאֵר סִפְקָא דְאֹרִיטָא דְלְחַמְרָא:

פרק ח - משנה ד

[ז] כְּלוֹמַר שֶׁהוּא מַעִיד אִם הִיא נְדָה אִם לֹא. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: [ח]
טְהוֹר. עַד שְׁיִהְיֶה בּוֹ כְּגָרִיס וְעוֹד. הָרֵא"שׁ: [ט] מְשוּדָּד. אֶפְלוּ כָּל שֶׁהוּא.
וּבְכַתְּם מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק דְאִף בְּמִשׁוּדָּד בְּעִינֵן כְּגָרִיס. הָרֵא"שׁ:

פרק ט - משנה ד

{ח} בְּדָקָה כּוֹי. מִיַּד תִּכְרֹף לְמַצִּיאת הַדָּם. אֲבָל אִם שָׁהַתָּה כְּדֵי שְׁתִּקְנַח בְּחוּרִין וּבִסְדָּקִין, אִין הַבְּדִיקָה מוּעֵלֶת לְטַמְאָה לְטַהַר הָאֲחֵרוֹת, וְלֹא לְטַהֲרָה לְטַהַר עֲצָמָה: **{ט}** וְתוֹלוֹת כּוֹי. כְּלוּמַר, אִם לֹא בְּדָקָה שׁוּם אַחַת מֵהֶן, אוֹ בְּדָקוּ כְּלָן וְנִמְצְאוּ טַהוּרוֹת: **{י}** וְכֵן לְכָל אַרְבַּע נְשִׁים דְּדִין שְׁעָתָן. גְּמָרָא:

פרק ט - משנה ה

{יא} טַהוּרָה. וְלַעֲלֵל תְּנִי וּמְצָאָה טַמְאָה. וְתֵן הָאֲמוּר בְּזָה, בְּזָה. וְהָאֲמוּר בְּזָה, בְּזָה: **{יב}** טַמְאוֹת. וּמִיָּהוּ תוֹלוֹת זֹו בְּזוֹ:

פרק ט - משנה ו

{יג} סְמִינִין. וְהוּא הַדִּין בְּכַבּוּס טוֹב. תּוֹסְפוֹת: **{יד}** מַעְבִּירִין כּוֹי. בֵּין לְבַעֲלָהּ בֵּין לְטַהֲרוֹת כּוֹי. וְכִיּוֹן שְׂיִכּוּלִין לַעֲמֹד עַל עֵקֶר הַדְּבָר, כִּי לֹא בְּדָקָה, טַמְאָה. מִגִּיד מִשְׁנָה: **{טו}** כְּלוּמַר, שְׁחָסַר מִרְאֵה הָאָדָם: **{טז}** לְהַטְבִּיל. וְאֶפְלוּ דְהָהּ וְלֹא עֶבֶר, מִהֲנִי טַבִּילָתוֹ:

פרק ט - משנה ז

{יז} שְׁלֹא טַעַם. שְׁהֵאֲכַל מִמֶּתְקוֹ וּמַעְבִּיר אֶת כָּחוֹ. רַשִׁי: **{יח}** וּבְנִתְנַמְנִים סָגִי. גְּמָרָא: **{יט}** שְׁהַדְּבוּר מַעְבִּיר כָּח הָרֶק. רַשִׁי: **{כ}** וּכְלוּמַר, שְׁאִם יוֹדֵעַ וְדָאִי שְׁהוּא דָם וְרוּצָה לְבַטְלוֹ כְּדֵי שְׁתַּעֲלָה לָהּ הַטְּבִילָה. דְּהַבְּלוּעַ שְׂיִכּוּל

פרק ט - משנה ח

[כא] מפהקת כו'. ומירי שמפהקת או מעטשת כמה פעמים זה אחר זה. דאלו חד זמנא זה דרדך כל האדם. הרא"ש. ועין תוספות יום טוב:

פרק ט - משנה ט

[כב] בסוף הוספות. ולא נמשך אחר הוספות. טור: **[כג]** תנא, והזרתם וגו', מכאן אמר רבי יאשיה, אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהם סמוך לוסתן. וכמה, אמר רבה, עונה. גמרא. ולמאי דקימא לן וסתות דרבנן, קרא אסמכתא בעלמא הוא. וכן כתבו המגיד משנה והר"ן: **[כד]** ולא פליג אוסות הגוף דרישא:

פרק ט - משנה י

[כה] שתקבענו שלש פעמים. והני מלי למעקריה, שאינו נקבע כדי שתהיה צריכה שלש פעמים לעקרו. אבל לחש לו, אפלו בפעם אחת חוששת. ואשמעין דאפלו בימי זיבתה חוששת. וזה וזה אסורין דלעיל, הוה אמינא דוקא בימי נדתה. גמרא: **[כו]** שתעקר כו'. והני מלי, כשקבעתו שלש פעמים. אבל לא קבעה לה אלא פעם אחת או שתי פעמים, בחד זמנא מעקרא. גמרא:

פרק ט - משנה יא

כז רבי יהודה אומר כו'. ונפקא מנה שאין לו טענת בתולים. הרמב"ם:

פרק

פרק י - משנה א

א זמנה כו'. הינו כשהיא נערה והביאה שתי שערות. הר"ן: **ב** ארבעה כו'. בית הלל לא בעי רצופין. וכן נראה לבית שמאי דאפלו מפזרות, כמו לבית הלל. תוספות: **ג** נותנין כו'. פרוש, שאין צריך לפרש כדרך המשמש עם הטוהרה ופרסה נדה תחתיו, אלא בועל כדרך ופורש נמי אפלו בקשי. הרא"ש: **ד** כדרך וכמו שכתבתי [אות ג]: **ה** טעם חמרא זו, דאין הכל בקיין בחלוק בין הגיע זמנה לראות בין לא הגיע, בין בוגרת, ובין ראטה ללא ראטה. ועוד משום דחתן יצרו תוקפו. הלכך השוו כלן להחמיר בחמרא שבחמרות דהינו בוגרת שראטה. ואפלו בעל ולא מצאה דם, צריך לפרש, דשמא חפהו שכבת זרע. הרא"ש. ועין תוספות יום טוב:

פרק י - משנה ב

אין פירוש למשנה זו.

פרק י - משנה ג

ו ראשון. פרוש לנקיים. שהוא רביעי לתחלת זיבה:

פרק י - משנה ד

[ז] לשון דקרא [דנאל ו] והיתית אבן חדה ושמית על פס גבא. גמרא:

פרק י - משנה ה

[ח] ואף על גב שנגקר דם משמתה, דמקור מקומו טמא. גמרא. ולא משום שנגע במת טמא הדים, אלא כהם ראיה גמורה קאמר, שיטמא הדים במגע ובמשא, אף על גב דלאו רואה היא לאחר מיתה, הואיל והיה במקור מחיים כו'. תוספות. ועין תוספות יום טוב ותוספות חדשים: **[ט]** ומשום דם תבוסה ומדרבנן. ורבי יהודה נמי הכי סבירא ליה. ועין תוספות יום טוב:

פרק י - משנה ו

[י] ולא תני סתמא אינה נוגעת, לא שמעינן דמעררה ולא חישינן שפא נגעה במים. תוספות יום טוב: **[יא]** נקט הימים המרבים. והוא הדין למעטים דשל זכר: **[יב]** טמא מת. שלא טבל. הרמב"ם. ולא ידעתי למה לא תלינן במגע נדה דהוי נמי ראשון. והרמב"ם כתב, כמו שנגע בנדה או בטמא מת: **[יג]** וחזרו בשתים, חדא לחמרא וחדא לקלא: **[יד]** לקדשים. וכאבא שאול דריש פרק ב' דמעילה. תוספות. וצריך עיון על הרמב"ם שפסק כסתמא דהכא וכתנא קמא דהתם:

פרק י - משנה ז

[טו] ומקפת וקוראה כו'. סלקא דעתך אמינא נגזר דלמא אתיא למנגע בה מאבראי, קא משמע לן. גמרא: **[זט]** בפרק ג' דחגיגה משנה ג'. והא דכתב שם הר"ב דמחסר פפורים פוסל בנגיעה, הינו קדם הבאת קרבנותיו. ולא קאי אריש דבריו דמירי לאחר הבאת קרבנותיו דאז אין צריך טבילה אלא לאכילה, וכמו שכתב פאן. ועין תוספות יום טוב:

פרק י - משנה ח

[יז] מטמאין כו'. הואיל וכזבה קטנה היא. וילפינן לה מקרא בגמרא. וכן הא דבועל מטמא, וילפינן לה מקרא. ובתוספתא הובא בגמרא **[יד עב]** דלבועה תולין, ואם תראה למחר מטמא למפרע. ואם כן, קרא אסמכתא בעלמא: **[יח]** וכל היכא דבעי שמור, אינה טובלת אלא ביום: **[יט]** בתוך אחד עשר. ואפלו בעשירי, אף על גב דאינה ראויה לבא לידי זבה גמורה. הרמב"ם: